

29 Αυγούστου 2021

Οι θάλασσες αδειάζουν: Η πληγή της υπεραλίευσης

[Επιστήμες](#) / [Περιβάλλον](#) - [Οικολογία](#)

Το 80% των ψαράδων στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μικροί παράκτιοι ψαράδες, που ευθύνονται όμως μόνο για το 20% των αλιευμάτων. Το υπόλοιπο 80% οφείλεται στη βιομηχανική αλιεία.

Η υπεραλίευση πλήττει σχεδόν το ένα τρίτο των παγκόσμιων υδάτινων πόρων. Τα εννέα στα δέκα ευρωπαϊκά ιχθυαποθέματα υπεραλιεύονται¹. Τα παγκόσμια αποθέματα σε ψάρια έχουν φτάσει σε οριακό σημείο εξαιτίας της αλόγιστης και σε πολλές περιπτώσεις παράνομης αλιείας. Ο ΟΗΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση και πολλές περιβαλλοντικές οργανώσεις συμφωνούν ως προς την ανάγκη κατάστρωσης μιας βιώσιμης αλιευτικής πολιτικής.

Τα ψάρια αποτελούν τη βάση της διατροφής σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, κυρίως στην Ασία και την Αφρική. Κάθε άνθρωπος καταναλώνει περίπου 19 κιλά ψάρια ετησίως, ενώ περίπου ένας στους δέκα κατοίκους ανά τον πλανήτη έχει επαγγελματικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη αλιεία.

Η υπεραλίευση κοστίζει παγκοσμίως πάνω από 32 δις ευρώ σε χαμένα έσοδα και κέρδη κάθε χρόνο. Αυτό σημαίνει κόστος περίπου 1,5 τρις ευρώ τα προηγούμενα τριάντα χρόνια².

Η αλιεία των χωρών της ΕΕ συνολικά είναι η τρίτη μεγαλύτερη στον κόσμο (περίπου 5,1 εκ. τόνοι το 2007), μετά την Κίνα και το Περού⁴. Ο ευρωπαϊκός στόλος έχει την ικανότητα να πιάνει δύο με τρεις φορές περισσότερα ψάρια απ' όσα μπορούν να αναπαραχθούν φυσικά³.

Το 80% των ψαράδων στην ΕΕ είναι μικρής κλίμακας, παράκτιοι ψαράδες, που παίρνουν μόνο το 20% από το μερίδιο στην ΕΕ. Το υπόλοιπο 80% της αλίευσης αποδίδεται, σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στη βιομηχανική αλιεία.

Αφού εκμεταλλεύτηκαν μέχρι εξάντλησης τα ιχθυαποθέματα στην περιοχή τους, τα μεγαλύτερα αλιευτικά σκάφη της Ευρώπης επιχείρησαν να πάνε ακόμα πιο μακριά και σε μεγαλύτερα βάθη. Αυτό σημαίνει ότι τεράστια εργοστασιακά βιομηχανικά σκάφη ανταγωνίζονται τους ντόπιους ψαράδες στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Οι ντόπιοι, που εξαρτώνται από το ψάρεμα για το φαγητό τους και τα προς το ζην, ωθούνται στην φτώχεια.

Τα ευρωπαϊκά εργοστασιακά σκάφη πιάνουν περισσότερα ψάρια σε μία ώρα, απ' ότι ένα κλασικό ντόπιο αλιευτικό σκάφος πιάνει σε έναν μήνα. Τα ψάρια πιάνονται, επεξεργάζονται και μετά καταψύχονται πάνω στο σκάφος, κι έτσι τα σκάφη μπορούν να μείνουν στη θάλασσα για μήνες.

Πλήγμα για την ισορροπία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων

Σε κάποιες περιοχές αλίευσης, στην αναζήτηση πολύτιμων ειδών, μέχρι και το 60% των ψαριών που πιάνονται ρίχνονται ξανά στη θάλασσα νεκρά ή ετοιμοθάνατα³.

Το 93% του μπακαλιάρου που πιάνεται στη Βόρεια Θάλασσα ψαρεύεται πριν προλάβει να αναπαραχθεί¹, ενώ περίπου 100 εκατομμύρια καρχαρίες σκοτώνονται κάθε χρόνο λόγω των «πολύτιμων» πτερυγίων τους, που προορίζονται για ένα ιδιαίτερα επικερδές εμπόριο.

Σύμφωνα με στοιχεία της Greenpeace, δεν μπορεί καν να υπολογιστεί ο αριθμός των καρχαριών, δελφινιών, θαλάσσιων χελωνών και άλλων μεγάλων ψαριών που θανατώνονται στα δίχτυα των βιομηχανικών αλιευτικών.

Ο τόνος είναι από τα ψάρια που απειλούνται σοβαρά με εξαφάνιση λόγω της εντατικής υπεραλίευσής τους ανά τον κόσμο. Στην Ιαπωνία τεράστιες ποσότητες τόνου ψαρεύονται και καταναλώνονται καθημερινά για διάφορες συνταγές σούσι. Η υπεραλίευση έχει συρρικνώσει τα αποθέματα του ερυθρού τόνου του Ατλαντικού

στο 15% του αρχικού τους μεγέθους (Διεθνής Επιτροπή για τη Διατήρηση του Τόνου του Ατλαντικού (ICCAT), 2009).

Οι γαρίδες εξακολουθούν να πολλαπλασιάζονται σταθερά. Ωστόσο ο τρόπος αλίευσής τους, με την καταστροφή των τις «φωλιών» τους στο βυθό, είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος. Ανάλογη μοίρα έχουν τα κοράλλια και τα σφουγγάρια.

Τα ιχθυοτροφεία γνώρισαν ιδιαίτερη άνθηση τις τελευταίες δεκαετίες στο πλαίσιο μάλιστα πολιτικών για την καταπολέμηση της υπεραλιείας. Στην Κίνα η ανάπτυξη της ιχθυοκαλλιέργειας είναι ραγδαία. Ωστόσο επιστήμονες και οικολόγοι καταδικάζουν συχνά τις μεθόδους εκτροφής ψαριών καθώς και τις πρακτικές που επιφέρουν μεταβολές στη θαλάσσια τροφική αλυσίδα.

Με τη γλώσσα των αριθμών

Το 65% των ψαριών και θαλασσινών που καταναλώνονται στην ΕΕ είναι εισαγόμενο³, ενώ σχεδόν το ένα τέταρτο (1,2 εκ. τόνοι) του αλιεύματος της ΕΕ ψαρεύεται σε διεθνή και ξένα ύδατα. Οι φορολογούμενοι της ΕΕ επιβαρύνονται κατά 158 εκ. ευρώ ετησίως για να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε περιοχές αλιείας άλλων χωρών³. Η ΕΕ αναγνωρίζει ότι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες το κόστος για την επιδότηση και διαχείριση της αλιείας ξεπερνά την αξία των αλιευμάτων¹.

Στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής, η ΕΕ έχει θέσει τα τελευταία χρόνια ποσοτώσεις που αφορούν την αλιεία σε διάφορες θαλάσσιες περιοχές. Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, προβλέπεται ένα ανώτατο επιτρεπτό όριο για την αλίευση επιμέρους ειδών. Οι πραγματικοί αριθμοί απέχουν βέβαια συχνά κατά πολύ από τους προβλεπόμενους.

Παρόλο που γίνονται προσπάθειες να καταπολεμηθεί η πειρατική αλιεία στην ΕΕ, οι εισαγωγές ψαριών που αλιεύθηκαν παράνομα το 2007 ανέρχονταν με συντηρητικούς υπολογισμούς στο 1,1 δις ευρώ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2007).

Οι ψαράδες θα μπορέσουν να πιάσουν περισσότερα ψάρια αύριο, αν επιτρεπόταν στα ιχθυαποθέματα να ανακάμψουν με λιγότερο ψάρεμα σήμερα¹.

Σημειώσεις

1: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2009

2: Παγκόσμια Τράπεζα, 2009

3: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2008

4: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010

Το παρόν άρθρο συντάχθηκε με στοιχεία από τη Greenpeace και τη www.dw.de

<https://bit.ly/3sWXttK>